

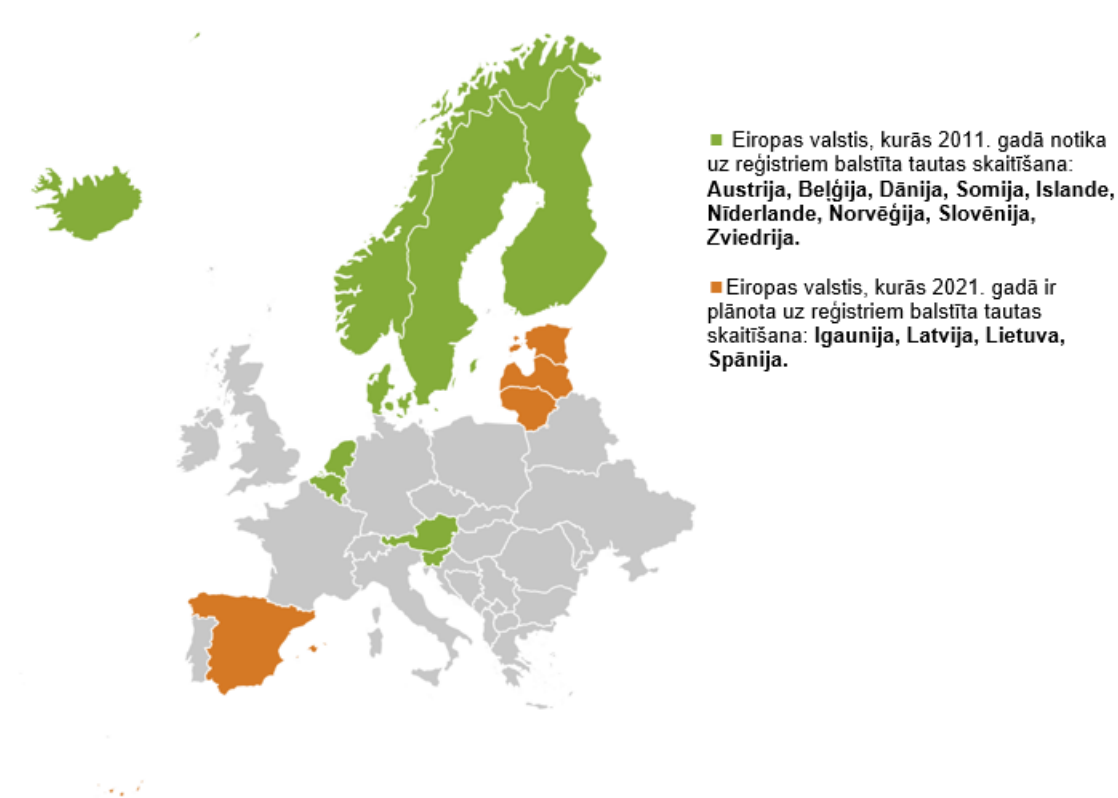
Pirmo reizi uz administratīviem datiem balstīta tautas un mājokļu skaitīšana

Publicēts: 12.10.2019.

[Tautas skaitīšana](#)

2021. gadā Latvijā pirmo reizi tautas un mājokļu skaitīšana tiks veikta, izmantojot tikai administratīvos datus, tādējādi pievienojoties attīstīto Ziemeļvalstu grupai, kuras piemēram tā vēlas sekot. To paredz šodien, 10. decembrī Ministru kabinetā izskatītie noteikumi par 2021. gada tautas un mājokļu skaitīšanu.

Eiropas valstis, kurās notiek vai ir plānota uz reģistriem balstīta skaitīšana

leguvumi no administratīvajos datos balstītas tautas skaitīšanas:

Dati pieejami ātrāk – iedzīvotāju skaits, to raksturojošie rādītāji tiks publicēti jau 2021. gada 2. ceturksnī, iedzīvotāju ekonomiskie rādītāji – 2022. gada 2. ceturksnī.

Trīsreiz lētāk – 2021. gadā. tradicionālā tautas skaitīšana izmaksātu 10 milj. eiro, savukārt, izmantojot tikai administratīvos avotus, tā izmaksās ap 3,5 milj. eiro.

Samazināta respondentu noslodze – datus izmantos ne tikai tautas skaitīšanas vajadzībām, bet arī regulārajos statistiskajos izlases veida apsekojumos, tādējādi samazinot respondentu noslodzi.

Centrālā statistikas pārvaldes (CSP) mērķis ir apzināt visus iespējamus datu avotus un izvērtēt to kvalitāti. Šobrīd tautas skaitīšanas datubāzē iekļauti dati no vairāk nekā 40 dažādiem reģistriem.

Iedzīvotāji netiks traucēti un viņiem nejaudāsīm informāciju, ko var iegūt no administratīvajiem datu avotiem, piemēram, Pilsonības

un migrācijas lietu pārvaldes, Valsts ieņēmumu dienesta, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras un citām valsts informācijas sistēmām, kurās ir pieejama informācija gan par valsts iedzīvotājiem, gan arī par viņu mājokļiem.

Ik gadu atbildētības līmenis aptaujās mazinās un iedzīvotāju nevēlēšanās piedalīties tajās liek statistiķiem domāt par to, ka valsts mērogā daudz vairāk jāstrādā, lai iedzīvotājus neapgrūtinātu ar aptaujām un nepieciešamo informāciju iegūtu jaunos, inovatīvos veidos, apvienojot informāciju no jau esošiem reģistriem.

Tautas skaitīšanas galvenais uzdevums ir precizēt faktisko patstāvīgo iedzīvotāju skaitu valstī, kas mūsdienās vairs nevienā pasaules valstī nav vienkāršs uzdevums, ņemot vērā iedzīvotāju iespējas strādāt, mācīties un pārcelties no vienas valsts uz citu. Tāpēc, gatavojoties tautas skaitīšanai, norit darbs, lai vēl vairāk pilnveidotu iedzīvotāju skaita aprēķinu metodoloģiju, iekļaujot tajā papildu administratīvos datus. Sekmīgai reģistros balstītas tautas skaitīšanas norisei ļoti būtiska ir sadarbība ar citām iestādēm, dažādos valsts reģistros un informācijas sistēmās atrodamo datu kvalitāte un iespējas tos automatiski apstrādāt. Šobrīd atšķirība starp iedzīvotāju skaitu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes iedzīvotāju reģistrā un faktisko Latvijā dzīvojošo iedzīvotāju skaitu atbilstoši CSP novērtējumam ir 8 %.

Informācijai par iedzīvotāju profesiju un nozari, kurā viņi strādā, galvenokārt tiks izmantota Valsts ieņēmumu dienesta (VID) informācija. Tomēr ir profesijas, kur daudz precīzāka informācija par tajās nodarbinātajiem ir atrodama citos datu avotos. Pateicoties iespējai izmantot arī CSP sadarbības partneru rīcībā esošo informāciju, statistiķi iegūs papildu informāciju par šādu profesiju pārstāvjiem kā jūrnieki, mākslinieki, reliģisko organizāciju pārstāvji, gidi, advokāti u.c.

Valstī nevienā no reģistriem netiek apkopota visaptveroša informācija par iedzīvotāju izglītības līmeni. Lai iegūtu šādus datus, tiks izmantota CSP rīcībā esošā informācija, kā arī Izglītības un zinātnes ministrijas un citu iestāžu dati.

Datiem par mājokļiem, to veidiem un labiekārtotību, CSP datus iegūs no Nekustamā īpašuma valsts informācijas sistēmas, nepieciešamības gadījumā tos papildinot ar iepriekšējās tautas skaitīšanas datiem un datiem no citiem administratīvajiem avotiem. Valsts adrešu reģistra informācijas sistēmā iekļautie adrešu kodi ļaus sasaitēt iedzīvotāju un mājokļu informāciju. Kopš iepriekšējās tautas skaitīšanas ir atrisināta problēma ar mājokļu adresāciju, kad, piemēram, Latgalē vairākās apdzīvotajās vietās mājas bija bez precīzas adreses.

Tautas skaitīšanas sniedz demogrāfiem, sociologiem un citiem pētniekiem plašu un neaizvietojamu datu avotu. Šī jau būs 11. tautas skaitīšana Latvijā, bet pirmā, kurā netiks pieņemts darbā neviens papildu intervētājs un netiks intervēts neviens iedzīvotājs. 2011. gada tauta skaitīšanā piedalījās 1 600 intervētāji.

2021. gada tautas skaitīšana notiks visās ES valstīs, kas nodrošinās iespēju apkopotos datus salīdzināt ar citām ES valstīm.

Inovatīvā pieeja ļaus sagatavot tautas skaitīšanas datus ievērojami ātrāk nekā tas bija iepriekšējā tautas skaitīšanā. Tā, piemēram, iedzīvotāju skaits, vecums un dzimums tiks publicēts jau dažus mēnešus pēc tautas skaitīšanas kritiskā momenta – 2021. gada 1. janvāra, savukārt iedzīvotāju ekonomiskie rādītāji – 2022. gada 2. ceturksnī, jo šos datus apkopos no VID atskaitēm, daļu no kurām statistiķi saņem tikai gada nogalē.

2021. gada tautas skaitīšanas programmā iekļauta gan valsts iedzīvotājus, gan viņu mājokļus raksturojoša informācija, un tajā nebūs valodu sadaļas. Jautājumus par valodām CSP izlases veida apsekojumā iedzīvotājiem uzdeva 2017. gadā, kad tika noskaidrots, ka 60,8 % Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju dzimtā valoda ir latviešu, un tas ir par 2,6 procentpunktiem vairāk nekā 2000. gada tautas skaitīšanā. CSP šobrīd un arī turpmāk centīsies regulārajās iedzīvotāju aptaujās iekļaut papildjautājumus par aktuāliem un būtiskiem jautājumiem, piemēram, par dzimto valodu.

Eiropas Komisija gatavo jaunu regulas projektu, kurā paredzēts, ka pēc šīs tautas skaitīšanas, daļa no tās programmā iekļautajiem rādītājiem būs jāgatavo katru gadu nevis reizi desmit gados, tātad pēc būtības tautas skaitīšana būtu jāveic katru gadu. Tas nozīmē, ka paveiktais, gatavojot 2021. gada tautas skaitīšanu, nodrošinās datu lietotājiem iespēju ik gadu iegūt detalizētu informāciju par valsts iedzīvotājiem.

Mediju jautājumi:

Komunikācijas daļa

E-pasts: media@csb.gov.lv

Tālr.: [67366621](tel:67366621), [27880666](tel:27880666)

<https://www.csp.gov.lv/lv/pirmo-reizi-uz-administrativiem-datiem-balstita-tautas-un-majoklu-skaitisana>